

Tasa-arvo- ja
yhdenvertaisuussuunnitelma
2023-2025
Iin kunnan perhepäivähoito

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) mukaan:

Kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, etnisestä tai kansallisesta alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai muusta henkilöön liittyvästä syystä. Oikeudenmukaisessa yhteiskunnassa henkilöön liittyvät tekijät, kuten syntyperä tai ihonväri, eivät saisi vaikuttaa ihmisten mahdollisuuksiin päästä koulutukseen, saada työtä ja erilaisia palveluja - perusoikeudet kuuluvat kaikille.

-
- Suomessa yhdenvertaisuuslaissa edistetään yhdenvertaisuutta ja ehkäistään syrjintää perustuen näihin ihmisen ominaisuuksiin. Sekä tasa-arvo että yhdenvertaisuus ovat perusoikeuksia ja tarkoittavat samaa asiaa: syrjimättömyyttä ja tasavertaisia mahdollisuuksia ihmisen eri ominaisuuksista huolimatta.
 - Varhaiskasvatuksessa yhdenvertaisuus tarkoittaa sitä, että kiinnitämme huomiota siihen, että ihmisten eri ominaisuudet, kuten ihonväri, uskonto tai terveydentila, eivät aseta lapsia tai aikuisia eriarvoiseen asemaan.

(Lähde: [Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma | Opetushallitus \(oph.fi\)](#))

Tasa-arvo-lain (609/1986) tarkoitus on:

- estää sukupuoleen perustuva syrjintä ja edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa sekä parantaa naisten asemaa. Lain tarkoituksena on myös estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä.
- Tasa-arvolla tarkoitetaan kaikkien sukupuolten yhtäläisiä oikeuksia ja mahdollisuuksia sekä vallan ja resurssien tasapuolista jakautumista. Suomessa tasa-arvolilla ehkäistään sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin ja sukupuolen ilmaisuun perustuvaa syrjintää ja edistetään sukupuolten tasa-arvoa.
- Varhaiskasvatuksessa tasa-arvo tarkoittaa sitä, että kiinnitämme huomiota siihen, että sukupuoli ei aseta lapsia tai aikuisia eriarvoiseen asemaan varhaiskasvatuksen arjessa.
- (Lähde: [Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma | Opetushallitus \(oph.fi\)](#))

Iin kunnan varhaiskasvatussuunnitelma:

- Iin kunnan inklusiivisessa toimintakulttuurissa edistetään osallisuutta, yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa kaikessa toiminnassa.
- Jokainen henkilöstön jäsen on tärkeä osa kasvatusyhteisöä. Yhteisön jäsenet tulevat kohdatuiksi ja kohdelluiksi yhdenvertaisina riippumatta henkilöön liittyvistä tekijöistä.
- Yhdenvertaisuus ei merkitse samanlaisuutta.
- Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa koskevista asenteista keskustellaan työyhteisössä. Lisäksi tulee pohtia, miten esimerkiksi kieleen, etnisyyteen, katsomukseen, vammaisuuteen, sukupuoleen ja sen moninaisuuteen liittyvät asenteet näkyvät puheissa, eleissä, teoissa ja toimintatavoissa.

Iin kunnan varhaiskasvatussuunnitelma:

- Varhaiskasvatus on sukupuolisensitiivistä. Henkilöstö rohkaisee lapsia tekemään valintoja ilman sukupuoleen tai muihin henkilöön liittyviin seikkoihin sidottuja stereotyyppisiä rooleja ja ennako-odotuksia.
- Henkilöstö tunnistaa lasten keskinäisten kohtaamisten eriarvoistavia piirteitä sekä puuttuu niihin hienotunteisesti ja johdonmukaisesti. Myönteisellä ja kannustavalla vuorovaikutuksella tuetaan lapsen oman identiteetin ja itsetunnon kehitystä.

Tässä toiminnallisessa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa kuvataan:

1. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisen nykytilaa
2. Asetetaan kehittämiskohteita
3. Laaditaan toimenpiteitä toimintakausille 2023-2025

Nykytilan kartoitus:

Kokoonnuimme kartoittamaan nykytilaa perhepäivähoitajien yhteiseen iltapalaveriin 12.10.2023. Etenimme tasa-arvokompassia kohta kohdalta eteenpäin yhdessä tutkien, samalla avoimesti keskustellen aiheesta sekä pohdiskellen esiin nousseita ajatuksia, näkemyksiä ja kokemuksia.

Erityiseksi pohdinnan aiheeksi nousi pienen lapsen kuulemisen haasteet kun esim. puhetta ei vielä ole. Todettiin että pienen lapsen kuuleminen tapahtuu pääsääntöisesti havainnoinnin sekä vanhempien kuulemisen kautta.

Jokainen hoitaja otti (kokeelliseen) käyttöön kaksi eri mallia sosiogrammeja ("läheisyyden kehä"), joiden eri käyttömuotoihin sekä muihin havainnointitapoihin perehdyimme yhdessä 20.12.2023 tyhy-päivän koulutuksellisessa osuudessa.

Yhteisesti sovittiin myös että panostetaan erityisesti keinoihin mahdollistaa mm. se että pienikin tai muista syistä rajalliset kommunikointitaidot omaava lapsi saa ajatuksensa, mielipiteensä ja toiveensa kuuluviin esim. leikinvalintakorttien tms. avulla.

- Kaikenkaikkiaan perhepäivähoitajilla on tunne ja kokemus siitä että pienessä lapsiryhmässä niin sekä lapset kuin vanhemmatkin tulevat hyvin tutuiksi ja läheisiksi joten lasten yksilölliset tarpeet, niin henkiset kuin fyysisetkin tulevat hyvin huomioiduksi.
- Lelut ja välineet perhepäivähoitokodeissa ovat monilta osin moninaisuutta edistäviä, eri ikäisille lapsille soveltuvia ja ne ovat saatavilla/valittavissa kunkin lapsen kiinnostuksen ja toiveiden mukaisesti.
- Tilojen ja piha-alueiden muutostöiden mahdollisuudet hoitajan omassa kodissa ovat rajallisia ja tämä luonnollisesti huomioidaan lasten sijoittamisessa perhepäivähoitoon.
- Vanhempia kuultu syksyllä 2023 vakan iltatapahtumassa mobiilisti QR-koodikyselyllä. Vastauksista ei tullut ilmi että perheet olisivat kokeneet syrjintää, epätasa-arvoista kohtelua tai etteivät olisi saaneet kokea osallisuutta varhaiskasvatuksessa.
- Tammikuussa 2024 vanhemmille jaettiin tiedote meneillään olevasta tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman työstämisestä (tämä myös osana pienen lapsen kuulemista).

Yksikön kehittämiskohteet

Tärkeimmät tavoitteet:

1. Sisäistää aiheen merkitys ja omaksua tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä asenne sekä työote osaksi omaa työskentelyä.
2. Edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävän toimintakulttuurin ja asenneilmapiirin sulautumista luonnolliseksi ja itsestäänselväksi osaksi yhteistyötä perheiden, työkavereiden (perhepäivähoitajilla paljon yhteistä toimintaa), muiden vakan toimijoiden sekä ulkopuolisten yhteistyötahojen kanssa.
3. Pitää tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus(työ) aiheena esillä paitsi mielessä, niin keskustelussa, kuin kaikenlaisessa toiminnassakin.

Toimenpiteet

Jokainen hoitaja sitoutuu omassa työssään jatkuvaan itsearviointiin sekä omien toimintatapojen ja asenteiden seurantaan & päivittämiseen, "laadunarviointiin".

Toteutetaan jatkuvaa havainnointia lasten keskinäisistä, sekä lasten ja aikuisten välisistä suhteista ja vuorovaikutuksesta. Halutessaan voi esim. vasujen työstämisen yhteydessä syksyisin ja keväisin käyttää sosiogrammia tukena sekä dokumentoinnin välineenä.

Kuulemme sekä osallistamme lapsia kunkin lapsen ikätaso huomioiden, esim. leikinvalintakortit sekä ohjattu/tuettu leikki erinomaisia keinoja!

Arvioidaan säännöllisesti myös leluja, välineistöä ja tiloja sekä päivitetään ja huolletaan niitä tarvittaessa.

Leluja ja lastenkirjallisuutta ym. hankittaessa valitaan myös moninaisuutta edistäviä tuotteita; eri ihonvärejä, eri kokoisia ihmisiä, apuvälineitä käyttäviä ihmisiä, eri perhemuotoja, eri sukupuolirooleja jne.

Käydään keskustelua tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusteemasta aika-ajoin sovitusti perhepäivähoidon iltapalavereissa.

Kehittämiskohteiden toimenpiteet ja aikataulut

2023-2025 perheiden kuuleminen, suunnitelman työstäminen sekä toteutus.

-perheitä kuultu vakan iltatapahtumassa 8/23 QR-koodikyselyn kautta.

-toimikausien 2024-2025 aikana jokainen perhepäivähoitaja sitoutuu vähintään yhteen konkreettiseen toimenpiteeseen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi ryhmässään:

Hoitaja 1. Leikinvalintakortit sekä kuvatunnisteet lelulaatikoihin

Hoitaja 2. Ohjattu ja/tai tuettu leikki sekä leikinvalintakortit

Hoitaja 3. Leikinvalintataulu

Hoitaja 4. Päivän Tähti-päivä (jokainen lapsi vuorollaan suunnittelee omannäköisensä kivan päivän toimintoihin, pienimpien lasten kohdalla päivä suunnitellaan yhdessä vanhempien kanssa)

Hoitaja 5. Moninaisuutta edistävän välineistön & lelujen hankkiminen

Hoitaja 6. Leluja monipuolisesti esillä jotta lapset (kaikki ryhmässä 1-2v) kykenevät eleillään ja toiminnallaan "kertomaan" toiveistaan ja mielenkiinnon kohteistaan

Hoitaja 7. Ohjattu ja/tai tuettu leikki sekä kirjastokäynneillä jokainen lapsi valitsee lainattaviksi omat lempikirjansa

Hoitaja 8. Leluja monipuolisesti esillä jotta lapset (kaikki ryhmässä 1-2v) kykenevät eleillään ja toiminnallaan "kertomaan" toiveistaan ja mielenkiinnon kohteistaan

Hoitaja 9. Vuorottelusysteemi (ryhmän lapset vuorotellen valitsevat leikkejä ja muuta toimintaa)

Arviointi

2024 syksyllä pph iltapalaverissa keskustellen käydään läpi hoitajien näkemyksiä ja kokemuksia suunnitelman toteutumisesta; mikä toimenpiteissä ja kehittämisessä onnistui ja missä oli haasteita. Tarvittaessa hiotaan ja otetaan uusia toimenpiteitä käyttöön. Koko tiimi yhdessä miettii ja kehittää tapoja kuinka huoltajia ja lapsia voisi osallistaa arviointiin.

Materiaalia

- [Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)
- [Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu oppilaitoksissa \(OPH\)](#)
- [Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta](#)
- [Yhdenvertaisuuslaki](#)
- [Tasa-arvokompassi esiopetukseen ja varhaiskasvatukseen](#)
- [Tasa-arvokompassi perusopetukseen](#)
- [Tasa-arvo toimintakulttuurin keskiöön materiaalipankki](#)
- [Koulu vailla vertaa –opas yhdenvertaisuussuunnitteluun](#)
- [Toiminnallinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu perusopetuksessa ja päiväkodissa/Oulun yliopiston julkaisu](#)
- [KARVIN selvitys Tasa-arvo teoiksi ja todeksi](#)
- Nykytilan kartoitusta varten tutustu: [Unicefin kysely nuorille](#)